

UCHWAŁA NR XXIV/119/20
RADY GMINY GRABOWO

z dnia 15 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz
Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 - 2026**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U.z 2020r., poz. 713, 1378) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2020r., poz. 218) Rada Gminy Grabowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021 – 2026, stanowiący załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grabowo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Janusz Wiśniewski

Załącznik do uchwały Nr XXIV/119/20
Rady Gminy Grabowo
z dnia 15 grudnia 2020 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
W GMINIE GRABOWO
NA LATA 2021-2026**

Grabowo, grudzień 2020

„Przemoc nie jest oznaką siły, lecz słabości”
-bł. Ks. Jerzy Popiełuszko

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki prorodzinnej państwa jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 ze zm.) znowelizowana ustawą z dnia 10 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na gminy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, w szczególności poprzez działania edukacyjne, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z *Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej* (Dz. U. z 2020r. poz. 1876) oraz *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (Dz. U.2018r. poz. 2137 z póź. zm)

Strategia rozwiązywania problemów społecznych Gminy Grabowo na lata 2013-2023 określa jako jeden z kierunków działań do zrealizowania, opracowanie i realizacja Gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W związku z uchwałą Rady Gminy z dnia 31 marca 2011 określono tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie oraz jego funkcjonowania; 15 czerwca 2011 zostało zawarte Porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym oraz Zarządzeniem Wójta z dnia 1 czerwca określono jego skład. Dzięki temu stworzono podwaliny pod systemowe rozwiązywanie problemów w obszarze przemocy. Niniejszy dokument uzupełnia działania Zespołu o rozwój systemu wsparcia rodzin doświadczających przemocy w gminie.

I. SKALA ZJAWISKA PRZEMOCY W GMINIE GRABOWO

Przemoc w rodzinie jest problemem trudnym do badania. Istnieje wiele mitów i stereotypów, które przyczyniają się do pogłębiania tego problemu.

W 2019 roku w Gminie Grabowo stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 32 przestępstwa. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 9,23 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Grabowo wynosi 79,90% i jest nieznacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa podlaskiego oraz większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Grabowo najwięcej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu - 3,61 (wykrywalność 58%) oraz o charakterze kryminalnym - 3,97 (wykrywalność 64%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa drogowe - 2,82 (100%), o charakterze gospodarczym - 1,80 (79%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,18 (100%).

Wiele osób ukrywa fakt występowania przemocy w swojej rodzinie, jak również sąsiedzi i znajomi rzadko zgłaszają taką sytuację do odpowiednich instytucji.

II. ZAŁOŻENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE GRABOWO

1. Najważniejsze jest bezpieczeństwo ofiary.
2. Za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy, bez względu na to, co zrobiła ofiara.
3. Nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka.
4. Nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej.
5. Podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy, bez tego pomoc jest nieskuteczna.

6. Ofiara przemocy w rodzinie cierpi na skutek wielokrotnego urazu.
7. Zrozumiałe i dopuszczalne są wahania i niekonsekwencje w zachowaniu ofiary i decyzjach, jakie podejmuje, bowiem jest to jeden z objawów doznanego urazu.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE GMINY GRABOWO

Grabowo to gmina położona w zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie kolneńskim (do Kolna – około 18 km), w dawnym województwie łomżyńskim (do Łomży – około 40 km). Gminę przecina droga E65 (tzw. via baltica), która biegnie w pewnym oddaleniu od większości miejscowości w gminie. Gmina liczy obecnie 34 sołectwa. W 2016 roku gmina zanotowała ujemne saldo migracji, wynoszące - 30 – niewiele osób się tu sprowadza (ale też niewiele osób wyjeżdża na stałe). To przykład gminy, której nie obejmują obecne w Polsce trendy związane z wyprowadzkami „mieszczuchów” poza obrzeża dużego miasta. Gmina Grabowo jest położona zbyt daleko od większych ośrodków miejskich (Kolno, Łomża, Białystok). Możliwe że ten właśnie czynnik przesądza o tym, że gmina jest rzadko wybierana przez mieszkańców miasta by tam zamieszkać.

Gmina Grabowo miała w 2017 roku 3 536 mieszkańców (Na przestrzeni lat 2002 – 2017 liczba mieszkańców spadła o około 5%). W gminie widać znaczne dysproporcje pomiędzy liczbą kobiet i liczbą mężczyzn – tych drugich ma być zdecydowanie więcej. Taka opinia jest potwierdzeniem ogólnopolskich trendów, w których wsie opuszczają kobiety, a mężczyźni pozostają sami w gospodarstwach, jednak w przypadku gminy Grabowo statystyki GUS tego nie potwierdzają.

W grupie wiekowej 25-29 lat kobiet jest 133, a mężczyzn 155, natomiast w grupie wiekowej 50-59 kobiet jest 212, a mężczyzn – 281. W grupie 20-24 lata jest sytuacja odwrotna - dominują w niej

kobiety, których jest ponad 175. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,4 lat i jest nieznacznie niższy od średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz nieznacznie niższy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Największą grupę stanowią osoby młode, tzw. młodzi dorośli, w wieku 20-30 lat, których w 2017 roku było ponad 600. To osoby, które nie założyły jeszcze rodzin, są na etapie podejmowania decyzji co do swojej przyszłości zawodowej oraz miejsca zamieszkania. To także grupa w tzw. wieku mobilnym (mobile age), czyli łatwo podejmująca decyzje o przekwalifikowaniu lub zmianie miejsca pobytu ze względu na pracę lub inne czynniki. Warto również zauważyć zmniejszającą się liczbę osób w wieku przedprodukcyjnym – o ile osób w wieku 20-24 jest w gminie ponad 300, o tyle osób w wieku 15-19 – niewiele ponad 160, czyli połowę mniej.

1. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY

Przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych w rozumieniu art. 115 § 11 kk. oraz innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą (art. 2 w /w ustawy). Przemoc domowa najczęściej cechuje się:

- a) Intencjonalnością - polega na celowym, zamierzonym działaniu człowieka lub zaniechaniem działania, które ma na celu kontrolę nad ofiarą oraz jej całkowite podporządkowanie,
- b) Dysproporcją siły - nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, ofiara przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca – coraz bardziej silny i bezkarny,
- c) Naruszaniem godności i praw - sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia, itp.),
- d) Powodowanie cierpienia i bólu - ofiary przemocy doznają zarówno szkód fizycznych jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy mogą dojść do przekonania, że zasługują na takie traktowanie.

Doznawanie przemocy może mieć różny charakter. W literaturze przedmiotu występuje wiele klasyfikacji rodzajów przemocy jednak do najczęściej wymienianych można zaliczyć:

- Przemoc fizyczną - naruszanie nietykalności fizycznej; jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko,
- Przemoc psychiczną - naruszenie godności osobistej; zawiera przymus i groźby,

- Przemoc seksualną - naruszenie intymności; polega na zmuszaniu osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu,
- Przemoc ekonomiczną - naruszenie własności; wiąże się z celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby,
- Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich; jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

Publiczne mówienie o przemocy w rodzinie jest dużym problemem i wyzwaniem. Społeczeństwo polskie nie potrafi rozmawiać na tematy związane z życiem prywatnym. Należy podkreślić, że bez interwencji z zewnątrz, to znaczy bez ujawnienia problemu, nie ma szansy, by zmienić tą trudną sytuację. Przemoc w rodzinie nie jest prywatną sprawą, jest przestępstwem i o tym należy mówić. Rodzina jest najmniejszą a zarazem najważniejszą grupą społeczną kształtującą osobowość, system wartości, poglądy i styl życia jej członków. W prawidłowo funkcjonującej rodzinie ważną rolę odgrywają wzajemne relacje oparte na szacunku i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych jej członków stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie. Należy ją zaklasyfikować do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Dlatego ważne są kampanie społeczne oraz mówienie o przemocy i jej skutkach w mediach, pokazywanie gdzie szukać pomocy a przede wszystkim reagowanie w przypadku podejrzenia, że komuś dzieje się krzywda. Ofiary przemocy przeżywają bowiem dotkliwie poczucie poniżenia i upokorzenie, lęk, rozpacz i smutek. Czują się osamotnione, bezsilne i bezradne. Wstydzą się tego, co je spotkało, i czują się winne, że nie potrafią sobie poradzić. Równocześnie towarzyszy im złość, żal, często wręcz nienawiść do sprawców, a także do świadków, którzy nie reagują i nie pomagają.

Przemoc to jeden z problemów społecznych, który coraz bardziej staje się widoczny w polskiej rzeczywistości społecznej. Nie jest to nowy problem, jednak jego eskalacja zatacza coraz szersze kręgi w świecie współczesnym, przyjmując nowe formy i powodując coraz szersze, tragiczne skutki.

2. DANE LICZBOWE NA TEMAT ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA TERENIE GMINY GRABOWO

2.1 DZIAŁANIA ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO

W zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Grabowo został powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie w Grabowie współpracuje z Policją, służbą zdrowia, oświatą, kuratorami, prokuraturą. Współpraca ta polega na wymianie informacji pomiędzy instytucjami, sporządzaniu diagnozy problemu w rodzinie, działaniu w ramach profilaktyki, udzielaniu pomocy psychospołecznej i prawnej ofiarom przemocy domowej, wspólnym analizowaniu sytuacji rodzin i planowaniu pomocy, kierowaniu osób nadużywających alkoholu i sprawców przemocy do innych instytucji, rozpowszechnianiu informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym.

	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
Liczba posiedzeń grup roboczych	4	14	37
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	2	8	15

2.2 ANALIZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE NA PODSTAWIE DANYCH POSTERUNKU POLICJI W STAWISKACH I KPP W KOLNIE

Policja jest instytucją posiadającą największe uprawnienia w zakresie podejmowania interwencji i zatrzymywania sprawców przemocy. Funkcjonariusze Policji mogą zatrzymać osoby stwarzające zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego oraz mienia. Mogą zabezpieczyć dowody przemocy, przyjmować zawiadomienia o przestępstwie, a także wszczynać procedurę „Niebieskie Karty”.

Z danych statystycznych Komendy Powiatowej Policji w Kolnie oraz Posterunku Policji w Stawiskach wynika, że policjanci w 2017 roku podjęli 2 interwencje w rodzinie zakończone założeniem Niebieskiej Karty. W żadnym z tych przypadków nie złożono zawiadomienia o podejrzeniu przestępstwa znęcania z art. 207 k.k., nie zaszła też konieczność sporządzenia aktów oskarżenia do Sądu na sprawców przemocy.

W roku 2018 odnotowano 14 interwencji w rodzinie, w tym 8 zakończonych założeniem Niebieskiej Karty. Na 8 rodzin, w których funkcjonariusze Policji interweniowali z powodu przemocy w rodzinie, w 1 interweniowano więcej niż jeden raz, co świadczy, że w tej rodzinie zjawisko miało charakter trwały. Niepowtarzalność zdarzeń w czasie świadczy o skuteczności działań podejmowanych przez Policję, oraz o incydentalnym charakterze zdarzeń.

W 2019 roku pomocą grupy roboczej w 15 rodzinach objętych było 16 osób.

Zarówno w roku 2017, jak i w 2018 sprawcami przemocy byli mężczyźni, zaś ofiarami kobiety. W 2019

roku stwierdzono 1 sprawcę płci żeńskiej. W większości przypadków interwencje spowodowane były nadużywaniem alkoholu. Najczęściej występującym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna oraz fizyczna. W okresie badawczym żadne dziecko nie zostało umieszczone u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo – wychowawczej. Funkcjonariusze policji również uczestniczą w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.

	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty	2	9	15
Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty	2	8	11
Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty w wyniku ustania przemocy	0	2	11

2.3 PORADNICTWO DLA OSÓB DOTKNIĘTYCH PRZEMOCĄ W RODZINIE

Poradnictwo socjalne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie prowadzone jest w Ośrodku Pomocy Społecznej w ramach pracy socjalnej. Poradnictwo każdorazowo odnotowane jest w rejestrze udzielonych porad w rodzinach, w których prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty” oraz w formie notatek służbowych, monitoringach oraz w wywiadach środowiskowych, które znajdują się w tezkach osobowych każdej rodziny.

W 2017 roku z poradnictwa socjalnego skorzystały 4 osoby, w 2018 - 14 os., a w 2019 roku 16 osób.

Informacje z zakresu możliwości i form uzyskania pomocy udostępniane i na bieżąco aktualizowane są na stronie internetowej Gminy Grabowo w zakładce Ośrodek Pomocy Społecznej a także wywieszane na tablicy ogłoszeń tutejszego Ośrodka. **Ośrodek Pomocy Społecznej** nie zainicjował procedury Niebieskie Karty. Wszczęte przez funkcjonariuszy Policji procedury nie obejmowały osób korzystających z pomocy tutejszego Ośrodka. Pracownicy socjalni w trakcie wizyt w środowisku podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych nie pozyskali informacji o przypadkach osób doznających czy też stosujących przemoc. W ramach profilaktyki podczas przeprowadzania wywiadów środowiskowych udzielano informacji o instytucjach pomocowych działających na terenie gminy, danych teleadresowych jednostek specjalistycznego poradnictwa, uczulano na konieczność i obowiązek zawiadamiania służb o podejrzeniu występowania przemocy w rodzinie.

Na terenie gminy Grabowo w Gminnym Ośrodku Kultury istnieje możliwość skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej w każdy piątek od godziny 09:00 do godziny 13:00 .

Ponadto osoby zainteresowane są informowane o możliwości bezpłatnego skorzystania między innymi z poradnictwa prawnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz terapeuty świadczonego w

Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Kolnie:

poradnictwo psychologiczne - w środy w godz. 07:30-19:30

poradnictwo prawne – w piątki w godz. 09:30-12:30

poradnictwo pedagogiczne – od poniedziałku do piątku w godz. 7:30-19:30

terapeuta – w poniedziałki w godz. 07:30-15:30

2.4 DZIAŁANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

W ramach działań podejmowanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, na terenie gminy Grabowo podejmowano czynności mające na celu ograniczanie występowania zjawiska przemocy w rodzinie. Prowadzono rozmowy interwencyjne z osobami nadużywającymi alkoholu w związku z użyciem przez nie przemocy, motywowano sprawców przemocy do udziału w oddziaływaniach edukacyjno – korekcyjnych dla osób stosujących przemoc, prowadzono rozmowy z osobami doznającymi przemocy w celu zdiagnozowania jej sytuacji w rodzinie, motywowano osoby doznające przemocy do zgłaszania się w miejsca, w których udzielana jest pomoc specjalistyczna. **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii** w roku 2017, 2018 i 2019 nie wdrażała procedury „Niebieskie Karty”, natomiast współpracowała w tym zakresie z Policją. Do czerwca 2017 r działał Punkt Konsultacyjny w którym przyjmował specjalista do spraw uzależnień, jednak z uwagi na brak osób zainteresowanych które chciałyby skorzystać z tego typu pomocy, działalność Punktu zawieszono. W 2018 roku dwie osoby, co do których istniało podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie, podjęły dobrowolne leczenie w Poradni Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnień w Kolnie. W 2019 roku takich osób nie odnotowano.

2.5 DZIAŁANIA PLACÓWKI SŁUŻBY ZDROWIA NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

W celu pozyskania informacji z zakresu realizowania procedury „Niebieskie Karty” przez placówkę służby zdrowia z terenu gminy Grabowo, zwrócono się z prośbą o udostępnienie niniejszych danych do Niepublicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Grabowie. Na podstawie uzyskanych informacji ustalono, iż w 2017 roku oraz 2018 i 2019 roku wśród pacjentów zgłaszających się do NZOZ w Grabowie nie stwierdzono przypadków osób doznających przemocy w rodzinie, jak też nie powzięto informacji o podobnych zdarzeniach w trakcie przeprowadzania wizyt środowiskowych, w związku z czym nie zaistniała potrzeba wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”. Zakłady opieki zdrowotnej zobowiązane są do udzielania pomocy medycznej, a także, w przypadku występowania u pacjenta

sygnałów świadczących o występowaniu przemocy domowej, do informowania o możliwościach uzyskania pomocy, wystawiania na prośbę osoby pokrzywdzonej zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach i podjętym leczeniu, informowanie ofiar o warunkach i miejscach wystawienia obdukcji. W siedzibie placówki na tablicy ogłoszeń oraz w poczekalni udostępniono materiały edukacyjne i ulotki o instytucjach udzielających pomocy na terenie Gminy Grabowo oraz ośrodkach wsparcia na terenie powiatu.

2.6 DZIAŁANIA PLACÓWKI OŚWIATOWEJ NA RZECZ PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka, bierze udział w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego a także grupy roboczej.

Działania jakie podejmowane są przez Szkołę Podstawową w Grabowie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie to różnego rodzaju warsztaty, prelekcje, pogadanki, filmy edukacyjne z komentarzem psychoterapeuty itp., prowadzenie zajęć mających na celu podnoszenie świadomości i wrażliwości uczniów poprzez wprowadzenie do programu wychowawczego oraz profilaktycznego nt. umiejętności rozpoznawania różnych rodzajów przemocy, propagowanie wśród uczniów zachowań sprzyjających pozytywnym postawom rodzinnym, szkolenia dla rodziców kształtujące ich umiejętności wychowawcze. Z informacji uzyskanej ze Szkół Podstawowych w Gminie Grabowie wynika, iż nie odnotowano przypadku wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”. Pedagog szkolny nie stwierdził zagrożeń ani trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych w rodzinach.

2.7 ROLA KURATORA W ZESPOLE INTERDYSCYPLINARNYM

Kuratorzy sądowi realizują określone przez prawo zadania o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. Kuratorzy sądowi wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego oraz mogą wchodzić w skład grup roboczych. Uwzględniając, że grupy robocze są tworzone w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach przewidziano udział fakultatywny kuratora, uzależniony od realizacji przez niego w tej rodzinie dozoru lub nadzoru. W gminie Grabowo w 2018 roku w ramach procedury „Niebieskie Karty” skierowano jeden wniosek o wgląd w sytuację rodziny. Z uwagi na fakt, iż zjawisko przemocy w tej rodzinie miało charakter incydentalny, kurator nie wnosił żadnych zastrzeżeń co do sprawowania opieki nad nieletnimi dziećmi w tej rodzinie.

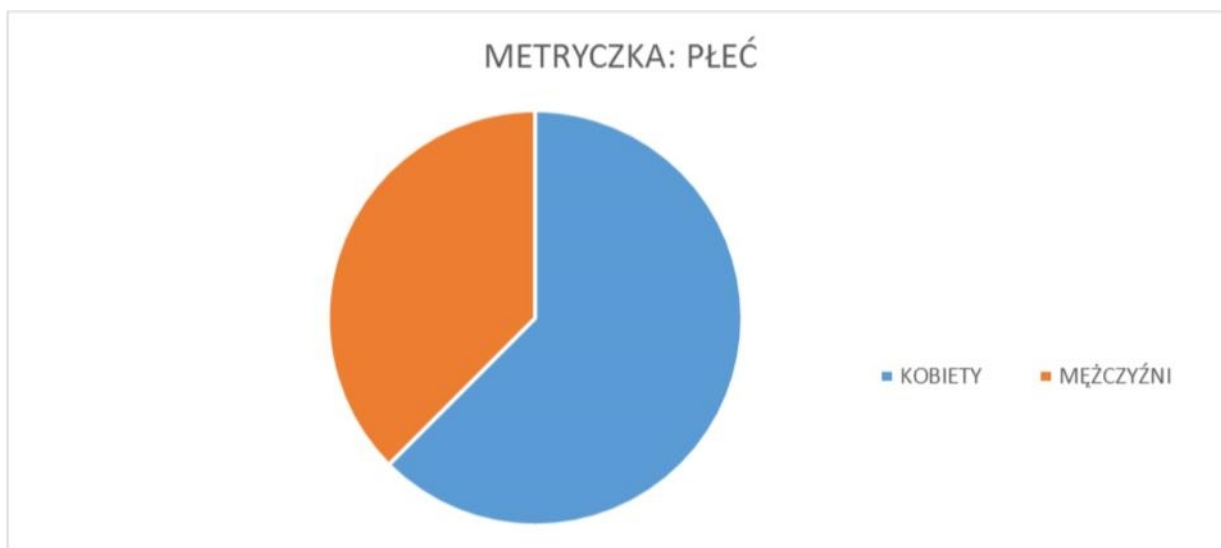
3 DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE – WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH

Skala przemocy w rodzinie, jako zjawiska zachodzącego w środowisku zamkniętym, jest niezwykle trudna do oszacowania. Składa się na to wiele przyczyn, poczynając od braku udziału osób trzecich, oporu ofiar przed wyjawieniem sytuacji na zewnątrz ze względu na uwarunkowania społeczne, obawę przed rozpadem związku, przed zachowaniem sprawcy.

W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy w rodzinie oraz stanu wiedzy na temat przemocy wśród mieszkańców z terenu gminy Grabowo w miesiącu grudniu 2018 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie przeprowadził badanie ankietowe wśród dorosłych mieszkańców gminy. Łącznie wpłynęło 40 ankiet. Zebrano informacje na temat występowania problemu oraz okoliczności i postaw związanych ze zjawiskiem przemocy psychicznej i fizycznej w Gminie Grabowo. Głównym celem diagnozy jest zdobycie wiarygodnych informacji na temat wspomnianych problemów, natomiast końcowe wnioski służyć będą skuteczności przeciwdziałania przemocy. Wynik diagnozy jest odzwierciedleniem problemu przemocy i wiedzą, jaką dysponują mieszkańcy na temat szukania pomocy przez osoby dotknięte pośrednio i bezpośrednio z przemocą w rodzinie. Właściwie przygotowane i wpajane działania mogą doprowadzić do rozwiązania problemów związanych z przemocą na terenie gminy. Część ankiety została poświęcona określeniu stanu wiedzy badanych dotyczących odpowiedniego reagowania w sytuacjach doświadczania przemocy, a także ich gotowości do uczestnictwa w zajęciach podnoszących kompetencje w radzeniu sobie w podobnych sytuacjach w przyszłości, np. do kogo zwrócić się o pomoc, jak zareagować będąc świadkiem sytuacji związanej z przemocą. Przeprowadzone w formie ankiet badanie dostarczyło ciekawych wniosków mogących stanowić cenną informację określającą stopień i charakter występowania przemocy w rodzinach w gminie Grabowo.

3.1 Opis przeprowadzonych działań - charakterystyka Płeć respondentów.

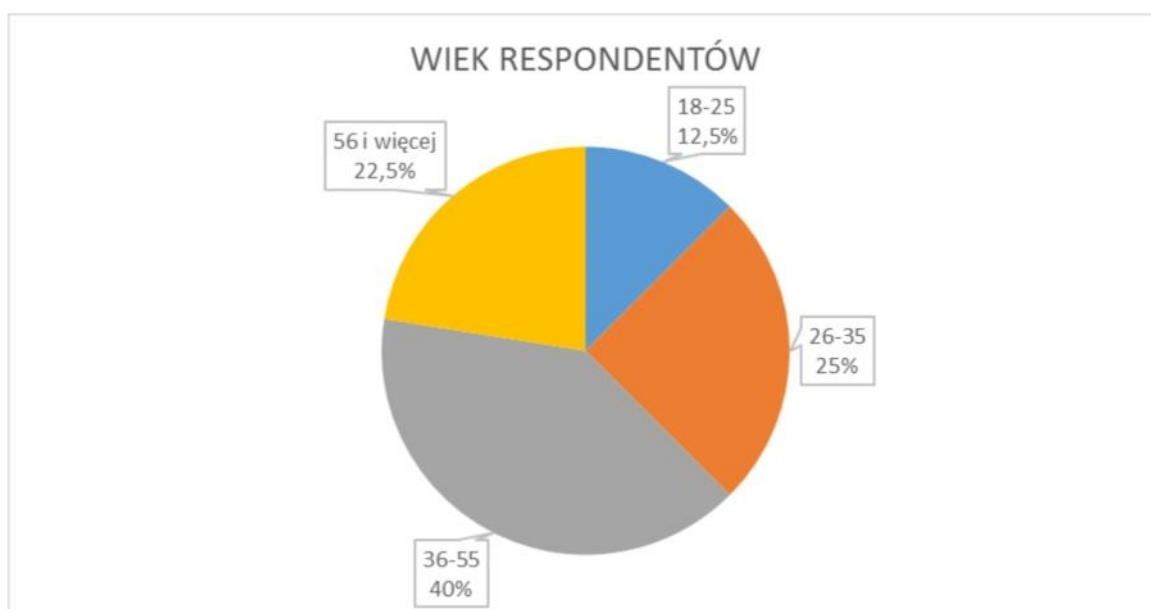
W badaniach na potrzeby diagnozy problemu przemocy w rodzinie w gminie Grabowo uczestniczyli mieszkańcy o różnych cechach społeczno–demograficznych. Poniżej przedstawiony został opis z uwzględnieniem zmiennych niezależnych – płci, wieku, wykształcenia, statusu zawodowego. Podział badanych ze względu na płeć umożliwia interpretowanie odpowiedzi. Jak wynika z prezentowanego poniżej wykresu rozkład charakteryzowanej cechy demograficznej był następujący – 62,5% stanowiły kobiety, natomiast 37,5% to mężczyźni.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Kobieta	25	62,5%
Mężczyzna	15	37,5%

Wiek respondentów.

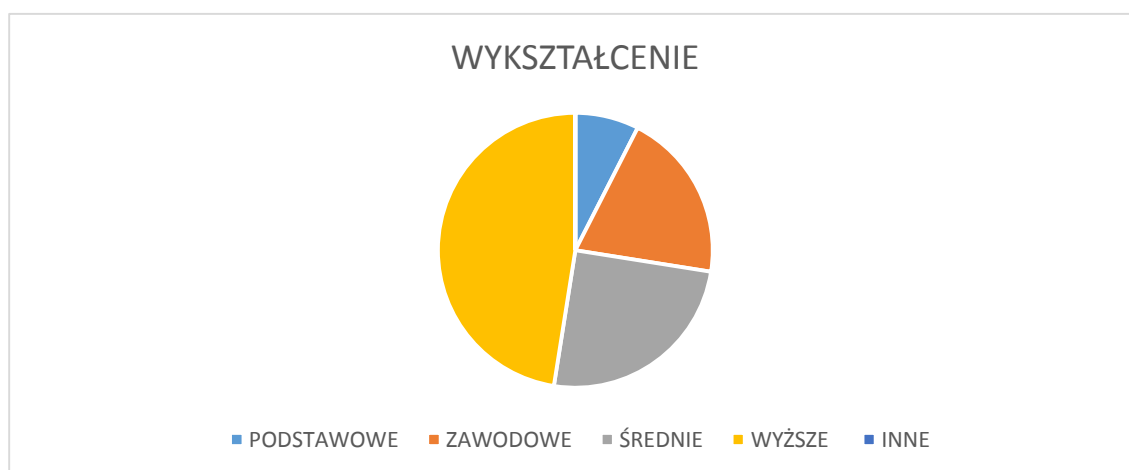
Kolejną zmienną to wiek badanych osób. Biorąc pod uwagę tę zmienną, możemy stwierdzić, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby w wieku 36-55 lat – 16 osób - 40 % ankietowanych. Następną mniej liczną grupą wiekową był wiek 26-35 lat – 10 osób -25 % oraz wiek 56 i więcej 9 osób - 22,5%. Natomiast tylko 5 osób - 12,5 % w wieku 18-25 lat.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
18 - 25	5	12,5%
26 - 35	10	25%
36 - 55	16	40%
56 i więcej	9	22,5%

Wykształcenie respondentów.

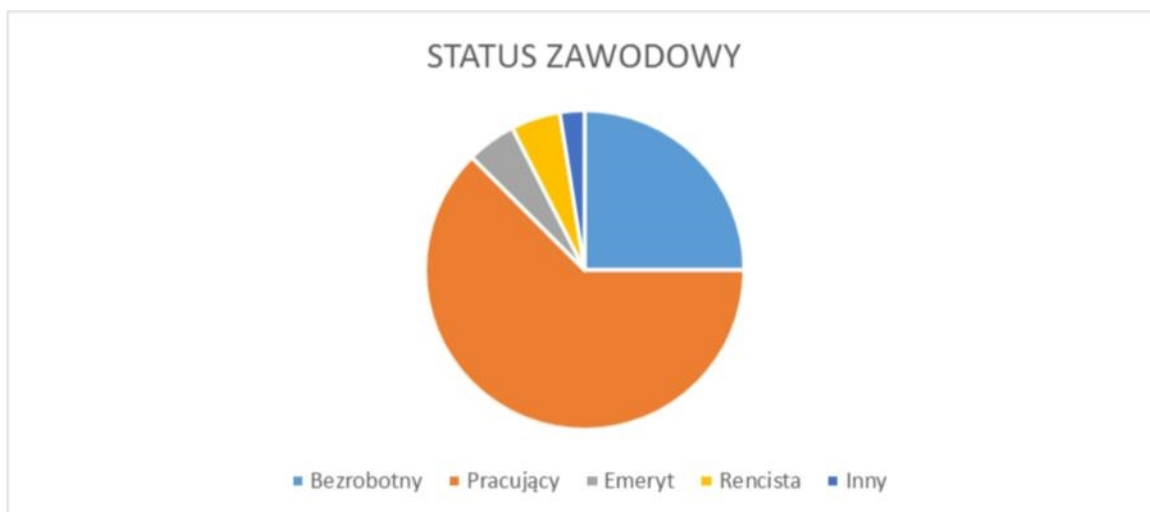
Jak wynika z zaprezentowanych poniżej danych znajdujących się w wykresie, najliczniejszą grupę respondentów wyróżnionych ze względu na wykształcenie stanowili mieszkańcy z wykształceniem wyższym - 19 (47,5%) spośród ogółu badanych osób. Znaczny odsetek respondentów – 10 osób (25%) to mieszkańcy gminy posiadający wykształcenie średnie. 8 osób (20%) posiada wykształcenie zawodowe, zaś 3 osoby z wykształceniem podstawowym stanowiły 7,5% ogółu badanych.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Podstawowe	3	7,5%
Zawodowe	8	20%
Średnie	10	25%
Wyższe	19	47,5%
Inne, jakie?	0	0

Status zawodowy respondentów.

Wśród badanych większość pracuje zawodowo - 25 osób (62,5%). Osoby bezrobotne stanowiło 10 osób (25%) ankietowanych. Kolejną grupę stanowili emeryci – 2 osoby (5%), renciści – 2 osoby (5%) oraz 1 studentka (2,5%).

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Bezrobotny	10	25%
Pracujący	25	62,5%
Emeryt	2	5%
Rencista	2	5%
Inny, jaki?	1	2,5%

3.2 Zjawisko przemocy w gminie Grabowo

W odpowiedzi na pytanie dotyczące bezpieczeństwa na terenie gminy Grabowo, najczęściej osób ankietowanych, na pytanie czy czują się bezpiecznie odpowiedziało, że tak - 19 osób (47,5 %). Kolejną dobrą odpowiedzią respondentów była odpowiedź - raczej tak - 13 osób (32,5 %). Mniej zadawalającą odpowiedzią badanych osób było zaznaczenie punktu, raczej nie – 4 osoby (10 %) oraz 1 osoba (2,5 %) wypowiedziała się, że nie czuje się bezpiecznie na terenie gminy. 2 osoby (5%) nie mają zdania na powyższy temat, 1 osoba (2,5 %) zaznaczyła odpowiedź – trudno powiedzieć.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Tak	19	47,5%
Raczej tak	13	32,5%
Raczej nie	4	10%
Nie	1	2,5%
Nie mam zdania	2	5%
Trudno powiedzieć	1	2,5%

3.3 Czynniki wpływające na zwiększenie poczucia bezpieczeństwa publicznego w gminie Grabowo

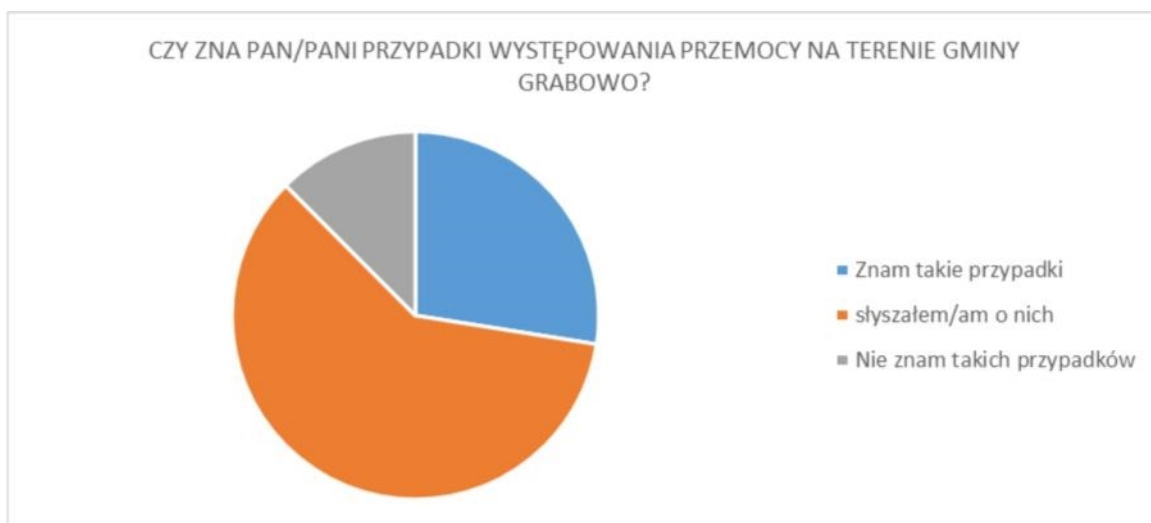
Najlichnieszą odpowiedzią było zwiększenie liczby patroli policji – 29 osób (72,5%), które spowodują poprawę bezpieczeństwa w gminie Grabowo. 7 osób (17,5%) uważa, że należy kłaść nacisk na akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień na terenie gminy, oraz 7 osób ankietowanych (17,5%) stwierdziło, że należy ograniczyć dostępność sprzedaży alkoholu dla młodzieży. 1 osoba (2,5%) w miejscu inne wpisała „żadne”.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Większa liczba patroli Policji	29	72,5%
Ograniczenie dostępności sprzedaży alkoholu dla młodzieży	7	17,5%
Akcje społeczne w zakresie profilaktyki uzależnień	7	17,5%
Inne, jakie?	1	2,5%

3.4 Przypadki występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy Grabowo.

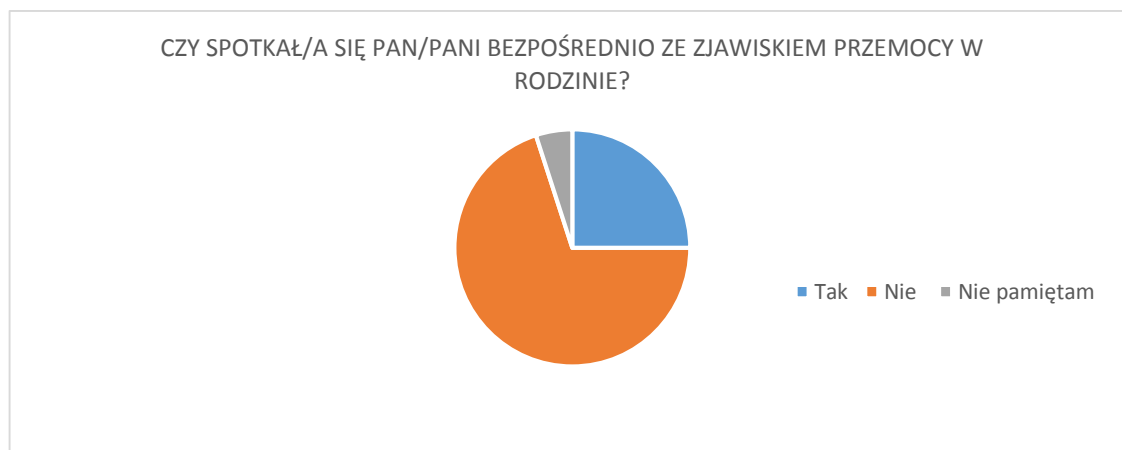
Spora liczba respondentów poinformowała o tym, że słyszała o występowaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy Grabowo – 24 osoby (60 %), natomiast 11 osób (27,5%) zna takie przypadki. 5 osób (12,5 %) odpowiedziało że nie zna przypadków występowania przemocy w rodzinie na terenie gminy.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Znam takie przypadki	11	27,5%
Słyszałem/am o nich	24	60%
Nie znam takich przypadków	5	12,5%

3.5 Informacja o bezpośrednim kontakcie z przemocą rodzinną w gminie Grabowo.

Zadowalającym wynikiem, bo aż 28 osób (70 %) respondentów nie spotkała się z przemocą bezpośrednio. Natomiast 10 osób (25 %) miało kontakt z przemocą, a 2 osoby (5 %) nie pamiętają o takiej sytuacji dotyczącej przemocy w rodzinie na terenie gminy Grabowo.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Tak	10	25%
Nie	28	70%
Nie pamiętam	2	5%

3.6 Najczęstsze przyczyny przemocy w rodzinie wg. respondentów.

W odpowiedzi na pytanie dotyczące przyczyn przemocy w rodzinie na terenie Gminy Grabowo przy możliwości zaznaczenia więcej niż jednej odpowiedzi najczęściej zaznaczaną odpowiedzią były używki np.: alkohol, narkotyki itp. – 38 osób (95%). Mniej niż połowa respondentów odpowiedziała, że choroba psychiczna jest przyczyną przemocy rodzinnej – 19 osób (47,5%). 14 osób (35 %) twierdzi, że przyczyną przemocy są problemy finansowe rodziny zaś 13 osób (32,5 %) wskazało na stres i frustrację. 9 osób (22,5%) ankietowanych zaznaczyło zazdrość a 8 osób (20%) za przyczynę przemocy podaje doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Użytki np. alkohol, narkotyki itp.	38	95%
Problemy finansowe	14	35%
Zazdrość	9	22,5%
Stres i frustracja	13	32,5%
Choroba psychiczna	19	47,5%
Doświadczenia i wzorce z domu rodzinnego	8	20%
Nie wiem	0	0
Inne, jakie?	0	0

3.7 Przemoc w rodzinie – sprawa prywatna czy nie? – opinie respondentów

Prawie większość osób ankietowanych odpowiedziała, że przemoc nie powinna być sprawą prywatną – 30 osób (75%), 5 osób (12,5 %) wypowiedziało się że przemoc jest sprawą prywatną i 5 osób (12,5 %) uważa, że nie wie, czyja powinna to być sprawa jeśli chodzi o przemoc w rodzinie.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Tak	5	12,5%
Nie	30	75%
Nie wiem	5	12,5%

3.8 W jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc.

Na zadane pytanie dotyczące: „W jakich rodzinach najczęściej występuje przemoc?”, najwięcej respondentów odpowiedziało, że są to rodziny nadużywające alkoholu – 22 osoby (55%). 15 osób ankietowanych (37,5%) uważa, że przemoc występuje w rodzinach patologicznych. Dużo ankietowanych miało również zdanie, że to nie ma znaczenia, jakie to są rodziny – 9 osób (22,5 %), niewiele mniej osób odpowiedziało, że są to najczęściej rodziny biedne – 7 osób (17,5%). Nieco mniejsza ilość ankietowanych uważa, że przemoc występuje w rodzinach pełnych - 5 osób (12,5%). Nieliczni ankietowani uważali, że w rodzinach niepełnych występuje przemoc – 3 osoby (7,5%), 2 osoby (5%) wypowiedziały się, że nie wiedzą w jakich rodzinach występuje przemoc w rodzinach z terenu gminy Grabowo. 1 osoba (2,5 %) zaznaczyła, że przemoc występuje w rodzinach bogatych. Musimy zauważyć, że każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź, stąd też suma wszystkich wskaźników jest większa niż 100 %.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Pełnych	5	12,5%
Niepełnych	3	7,5%
Nadużywających alkoholu	22	55%
Patologicznych	15	37,5%
Biednych	7	17,5%
Bogatych	1	2,5%
To bez znaczenia	9	22,5%
Nie wiem	2	5%

3.9 Jak powinna zachować się ofiara przemocy w rodzinie.

Ankietowani mogli zaznaczyć również i w tym pytaniu wiele odpowiedzi. Zgodnie z przedstawionymi deklaracjami uczestników badania najwięcej osób stwierdziło, że ofiara powinna szukać pomocy poza rodziną – 25 osób (62,5%). Dużo mniej osób uważa, że należałoby szukać pomocy w rodzinie – 18 osób (45%) lub bronić się - 17 osób (42,5%). 9 osób (22,5%) uważa, że trzeba próbować wyjaśniać nieporozumienia. 1 osoba (2,5%) odpowiedziała, że należy atakować sprawcę bądź pogodzić się z losem.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Próbować wyjaśnić nieporozumienia	9	22,5%
Bronić się	17	42,5%
Atakować sprawcę	1	2,5%
Pogodzić się z losem	1	2,5%
Szukać pomocy w rodzinie	18	45%
Szukać pomocy poza rodziną	25	62,5%
Nie wiem	0	0
Inaczej, jak?	0	0

3.10 Ofiary przemocy w rodzinie w opiniach mieszkańców

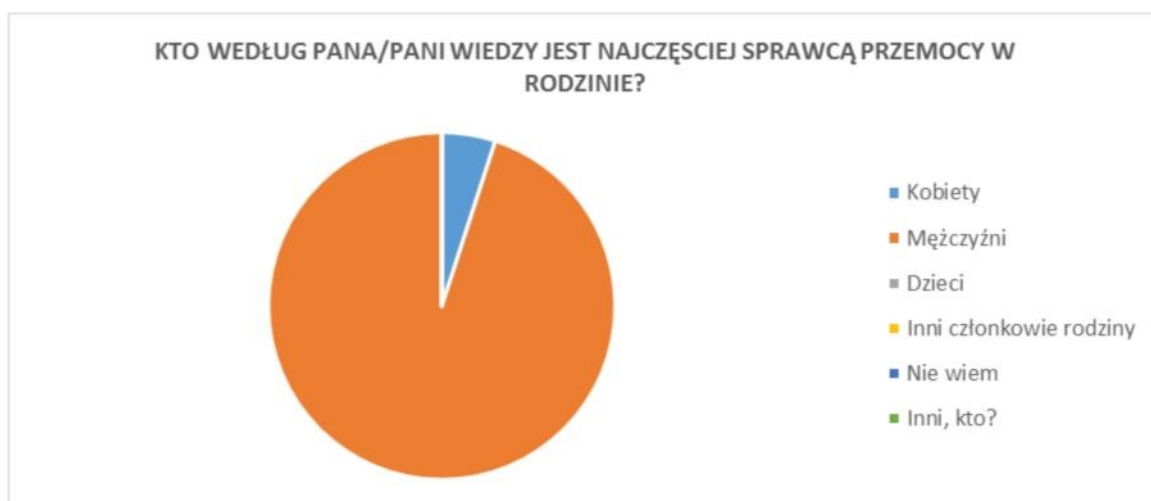
33 osoby (82,5%) są zdania, że ofiarami przemocy w rodzinie są najczęściej kobiety. Mniejszy odsetek mieszkańców gminy Grabowo – 6 osób (15%) wskazuje dzieci, jako najczęstsze ofiary przemocy w rodzinie. Tylko 1 osoba (2,5%) spośród badanych twierdzi, że ofiarami przemocy w rodzinie są mężczyźni.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Kobiety	33	82,5%
Mężczyźni	1	2,5%
Dzieci	6	15%
Osoby starsze	0	0
Osoby niepełnosprawne	0	0
Nie wiem	0	0
Inni, kto?	0	0

3.11 Zdaniem respondentów na temat wiedzy, kto jest najczęstszym sprawcą przemocy w rodzinie – otrzymano poniższe wyniki.

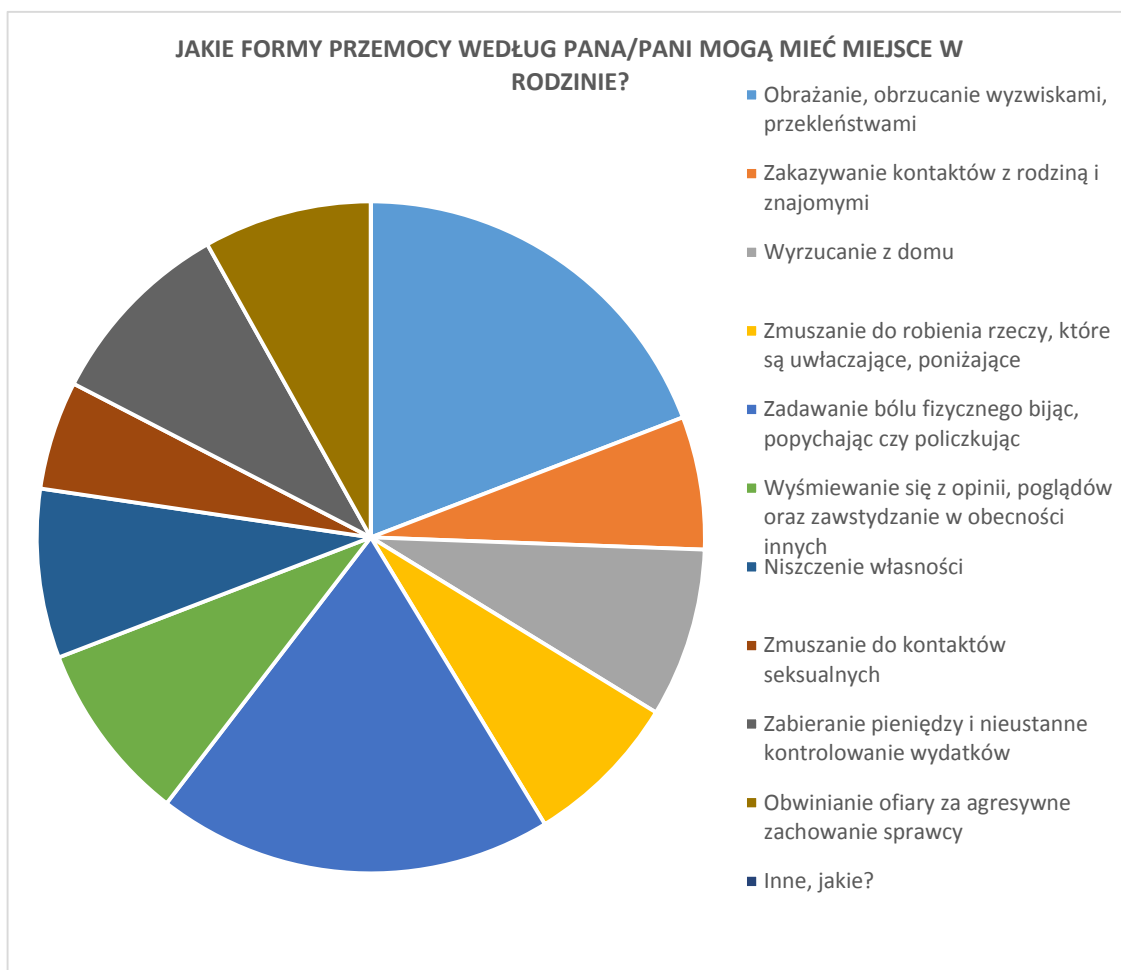
Ankietowani uważają, że najczęściej takimi osobami byli mężczyźni – mąż albo ojciec – 38 osób (95 %). Respondenci zaznaczyli także, że sprawcami mogłyby być kobiety – 2 osoby (5 %),

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Kobiety	2	5%
Mężczyźni	38	95%
Dzieci	0	0
Inni członkowie rodziny	0	0
Nie wiem	0	0
Inni, kto?	0	0

3.12 Najczęściej występowane formy przemocy zdaniem respondentów

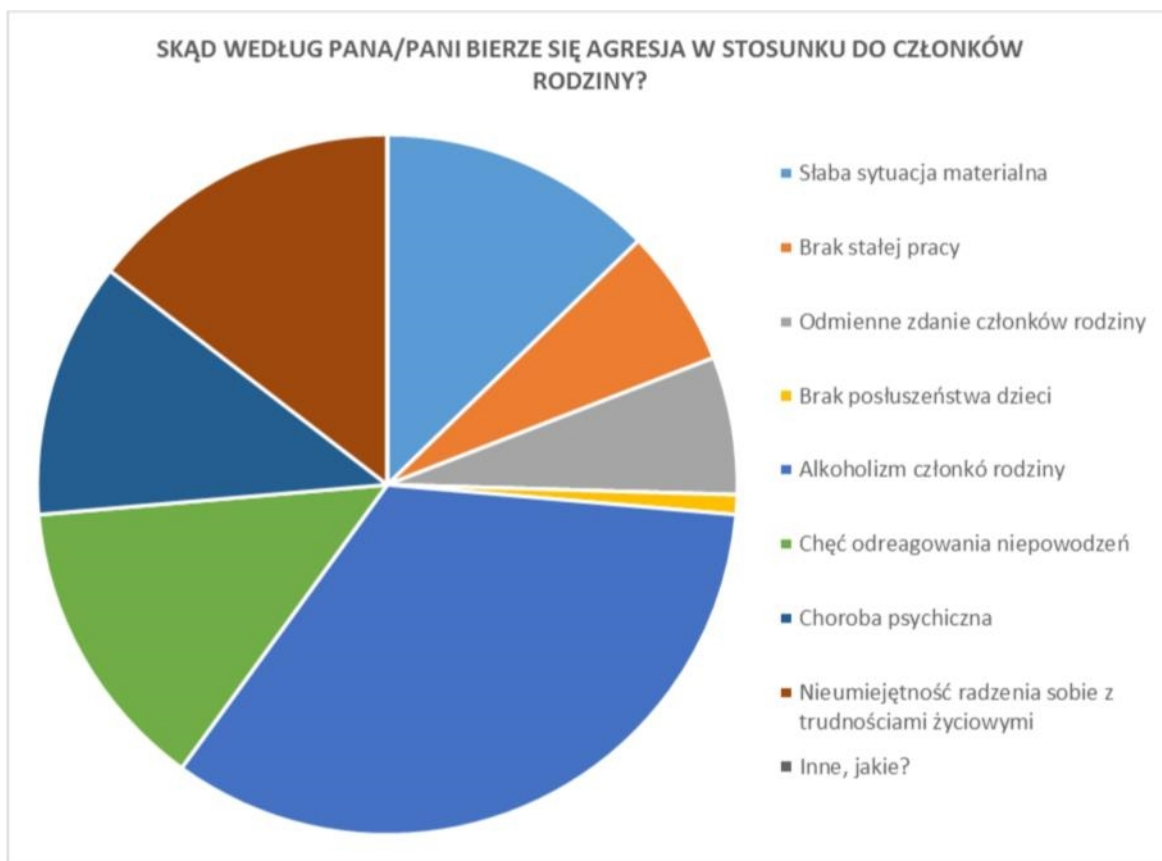
Wyniki zamieszczone w poniższym wykresie wskazują, jakie formy przemocy zdaniem respondentów występują najczęściej na terenie gminy Grabowo. Poglądy mieszkańców nie odbiegają od rozpowszechnionych, stereotypowych przekonań na temat form przemocy. Takie formy to w opinii badanych przede wszystkim: obrażanie, obrzucanie wyzwiskami przekleństwami – 33 osoby (82,5%), zadawanie bólu fizycznego bijąc, popychając, czy policzkując – 33 osoby (82,5 %), zabieranie pieniędzy i nieustanne kontrolowanie wydatków – 16 osób (40%) a wyśmiewanie się z opinii, poglądów oraz zawstydzanie w obecności innych 15 osób (37,5%). Wyrzucanie z domu, niszczenie własności oraz obwinianie ofiary za agresywne zachowanie sprawcy – te trzy odpowiedzi po 14 osób (35%). 13 osób (32,5%) uznało zmuszanie dorobienia rzeczy, które są uwłaczające, poniżające. O dwie osoby mniej stwierdziły, że zakazywanie kontaktów z rodziną i znajomymi również jest spotykane pośród form przemocy – 11 osób (27,5%). Najmniej osób - 9 (22,5%) zaznaczyło zmuszanie do kontaktów seksualnych. W tym miejscu należy zauważyć, iż każdy z badanych mógł wymienić więcej niż 1 odpowiedź, stąd też suma wszystkich wskazań jest większa niż 100 %.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Obrażanie, obrzucanie wyzwiskami, przekleństwami	33	82,5%
Zakazywanie kontaktów z rodziną i znajomymi	11	27,5%
Wyrzucanie z domu	14	35%
Zmuszanie do robienia rzeczy, które są uwłaczające, poniżające	13	32,5%
Zadawanie bólu fizycznego bijąc, popychając czy policzkując	33	82,5%
Wyśmiewanie opinii, poglądów, zawstydzanie	15	37,5%
Niszczanie własności	14	35%
Zmuszanie do kontaktów seksualnych	9	22,5%
Zbieranie pieniędzy i nieustanne kontrolowanie wydatków	16	40%
Obwinianie ofiary za agresywne zachowanie sprawcy	14	35%
Inne, jakie?	0	0

3.13 Okoliczności sprzyjające występowaniu agresji w rodzinie

Wyniki zamieszczone w poniższej tabeli wskazują, jakie okoliczności zdaniem respondentów mogą determinować wystąpienie przemocy fizycznej lub psychicznej w rodzinie. Poglądy mieszkańców gminy Grabowo wskazują najczęstsze odpowiedzi na takie okoliczności jak alkoholizm członków rodziny – 37 osób (92,5%), nieumiejętność radzenia sobie z trudnościami życiowymi – 16 osób (40%), chęć odreagowania niepowodzeń 15 osób (37,5%) i 13 osób (37,5%) wskazało na chorobę psychiczną. Innymi czynnikami, które mogą sprzyjać, wystąpienia zjawiska przemocy w rodzinie są równoznacznie brak stałej pracy i odmienne zdanie członków rodziny 7 osób (17,5%). 1 osoba (2,5%) uważa, że nieposłuszeństwo dzieci jest sprzyjające dla występowania przemocy w rodzinie. W tym pytaniu, również można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Słaba sytuacja materialna	14	35%
Brak stałej pracy	7	17,5%
Odmienne zdanie członków rodziny	7	17,5%
Brak posłuszeństwa dzieci	1	2,5%
Alkoholizm członków rodziny	37	92,5%
Chęć odreagowania niepowodzeń	15	37,5%
Choroba psychiczna	13	32,5%
Nieumiejętność radzenia sobie z trudnościami życiowymi	16	40%
Inne, jakie?	0	0

3.14 Reakcja na przejaw przemocy w rodzinie wg. respondentów.

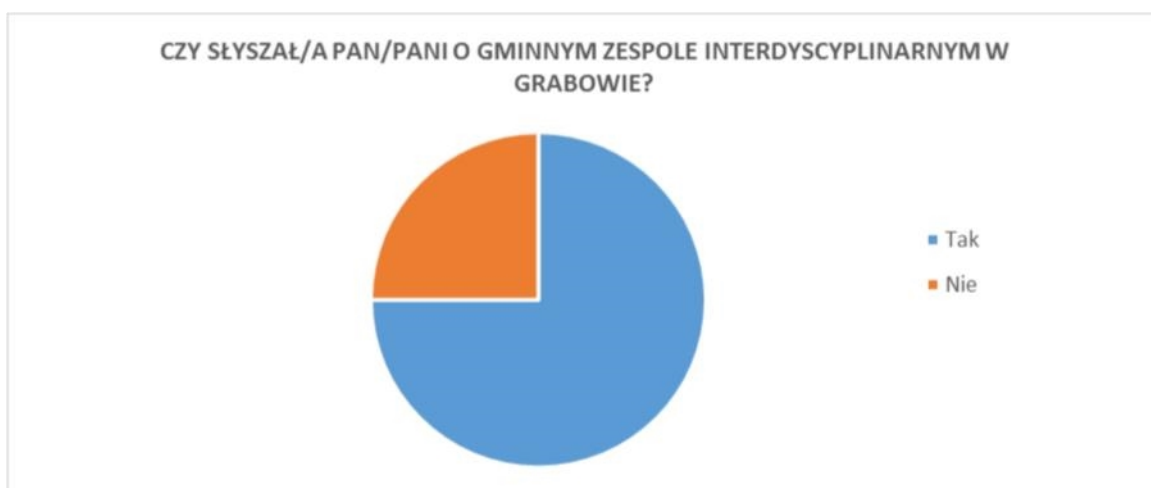
Większość ankietowanych stwierdziła, że staje w obronie ofiary – 24 osoby (60%). Dużo mniej głosów na w/w temat miała odpowiedź: pozostawiam sprawę do rozwiązania pomiędzy uczestnikami sporu - 11 osób (27,5%) oraz 5 osób (12,5%) nie reaguje, czuję się bezradny/a, co jest niepokojące w tej sprawie. Podobna odpowiedź od 2 osób (5%), mówi o planowaniu zemsty na agresorze oraz 2 osoby (5%) deklarują zgłoszenie zdarzenia na policję. Respondenci wg. tych wyników czuli się odpowiedzialni za ofiary przemocy.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Nie reaguję, czuję się bezradny	5	12,5%
Nie reaguję, to nic poważnego	0	0
Pozostawiam sprawę do rozwiązania pomiędzy uczestnikami sporu	11	27,5%
Staję w obronie ofiary	24	60%
Planuję zemstę na agresorze	2	5%
Inny, jaki?	2	5%

3.15 Informacja na temat wiedzy o istnieniu Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego

Większość osób z terenu gminy Grabowo słyszała o działaniu Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Grabowie, co powoduje zadawalający wynik – 30 osób (75%). Mniejsza liczba osób wskazała, że nie słyszała o istnieniu w/w zespołu – 10 osób (25%).

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Tak	30	75%
Nie	10	25%

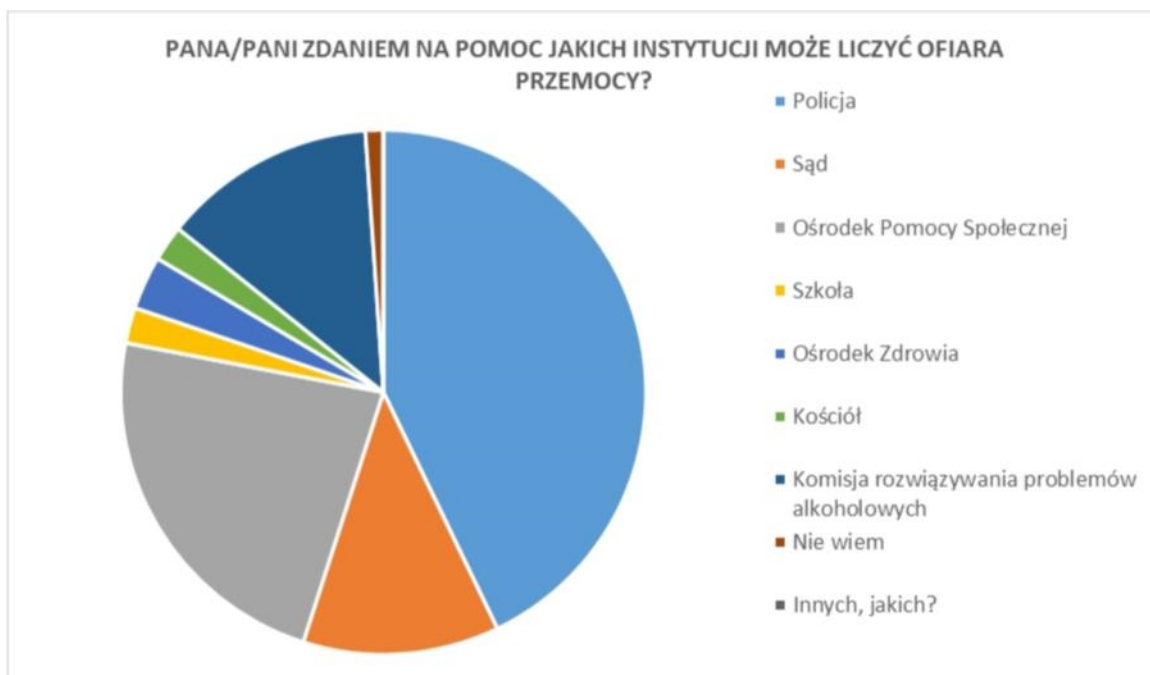
3.16 Ocena wiedzy ankietowanych dotycząca świadomości o miejscu pomocy dla osób dotkniętych przemocą.

Niezwykle pozytywnym wnioskiem, który wynika z badań jest bardzo wysoki stopień świadomości społecznej mieszkańców i stopień wiedzy na temat szukania pomocy, z których mogą skorzystać ofiary przemocy rodzinnej. Mieszkańców z terenu gminy Grabowo poproszono, również o to, czy wiedzą gdzie mają szukać pomocy, jeśli będą świadkami przemocy. Z poniższego wykresu wynika, że 29 osób (72,5%) wie gdzie powinno się szukać pomocy, natomiast 11 osób (27,5%) nie ma świadomości, gdzie powinni szukać pomocy.

3.17 Wiedza ankietowanych dotycząca miejsc pomocowych dla osób dotkniętych przemocą.

Według przedstawionych danych wynika, iż zdecydowana większość mieszkańców gminy Grabowo deklaruje znajomość różnych instytucji, które na terenie gminy pomagają ofiarom przemocy fizycznej lub psychicznej w rodzinie. Niezależnie od odpowiedzi na powyższe pytanie, respondenci zostali zapytani o stopień znajomości konkretnych instytucji pomocowych. Okazuje się, że najwięcej respondentów wskazało takie instytucje jak: policja – 39 osób (97,5%), instytucje pomocy społecznej – OPS – 21 osób (52,5%). Mniejsza grupa respondentów wskazała na takie instytucje, z których mogą skorzystać ofiary przemocy w gminie Grabowo jak: komisja rozwiązywania problemów alkoholowych – 12 osób (30%) oraz sąd – 11 osób (27,5%). 3 osoby (7,5%) zaznaczyły ośrodek zdrowia. Kolejne odpowiedzi o tym samym wyniku – 2 osoby (5%) to szkoła i kościół. 1 osoba (2,5%) nie wie na pomoc jakich instytucji może liczyć ofiara przemocy.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Policja	39	97,5%
Sąd	11	27,5%
Ośrodek Pomocy Społecznej	21	52,5%
Szkoła	2	5%
Ośrodek Zdrowia	3	7,5%
Kościół	2	5%
Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	12	30%
Nie wiem	1	2,5%
Innych, jakich?	0	0

3.18 Pomoc ofiarom przemocy w rodzinie na terenie gminy Grabowo.

Respondenci w większej liczbie osób zgodnie stwierdzili, że ofiary przemocy raczej mogą liczyć na pomoc na terenie gminy Grabowo - 19 osób (47,5%). Kolejne odpowiedzi o tym samym wyniku - 9 osób (22,5%) to zdecydowanie tak i trudno powiedzieć. 3 ankietowanych (7,5%) odpowiedziało, że raczej nie czują aby ta pomoc była ofiarowana. Nikt nie zaznaczył odpowiedzi - zdecydowanie nie.

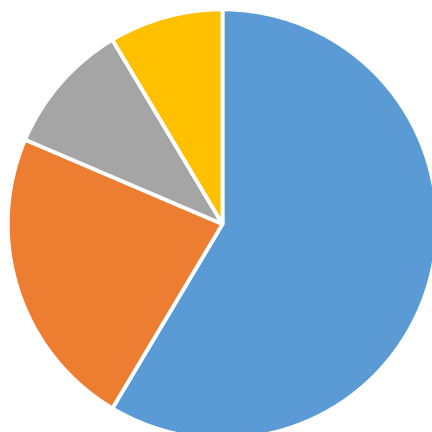

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Zdecydowanie nie	0	0
Raczej nie	3	7,5%
Zdecydowanie tak	9	22,5%
Raczej tak	19	47,5%
Trudno powiedzieć	9	22,5%

3.19 Zmiany, jakie powinny nastąpić, aby skutecznie przeciwdziałać przemocy na terenie gminy Grabowo.

W tym pytaniu również osoby wypełniające ankietę miały możliwość na zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi. Ankietowani w największym procencie odpowiedzieli, że wystarczyłoby zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób doznających przemocy oraz zwiększenie bezpieczeństwa osób poszkodowanych – po 22 osoby (55%). Lepszą komunikację i szybszy przepływ informacji między przedstawicielami służb – 15 osób (37,5 %). W podobnej ilości osób wskazano lepszą koordynację działań służb i instytucji 14 osób (35 %). Inni respondenci stwierdzili, że równie ważną kwestią jest przyspieszenie realizacji działań pomocowych i interwencyjnych – 12 osób (30%), nieco mniej zaznaczyło zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób doznających przemocy – 10 osób (25%). Za jeden z ważnych czynników wskazano również: systematyczne podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb – 9 osób (22,5%). 8 osób (20%) uważa, że należy zwiększyć lokalną ofertę pomocową. 5 osób (12,5%) zaznaczyło, że zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób stosujących przemoc jest także ważnym aspektem. Dużo mniej ankietowanych – po 1 osobie (2,5%) – zaznaczyło zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób doznających przemocy w rodzinie, dostosowanie działań do lokalnych potrzeb, możliwości i uwarunkowań oraz utworzenie przyjaznego pokoju przesłuchań. 1 osobie trudno wypowiedzieć się na dany temat.

CO POWINNO SIĘ ZMIENIĆ, BY DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE BYŁY BARDZIEJ SKUTECZNE?

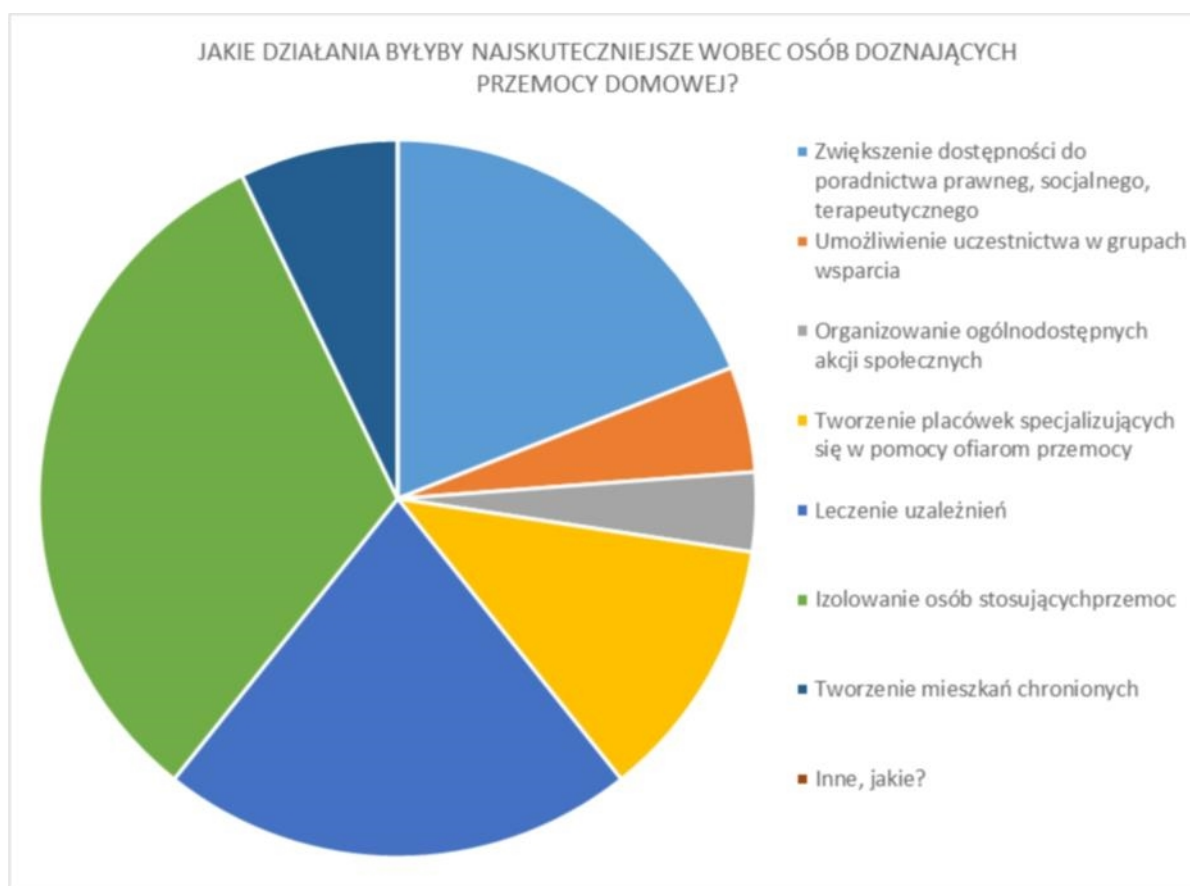

- Systematyczne podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb
- Lepsza komunikacja i szybszy przepływ informacji między przedstawicielami służb
- Zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób doznających przemocy
- Lepsza koordynacja działań służb i instytucji
- Lepsza znajomość lokalnej oferty pomocowej
- Zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób doznających przemocy
- Zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób stosujących przemoc
- Lepsze rozpowszechnienie ofert pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie
- Dostosowanie działań do lokalnych potrzeb, możliwości i uwarunkowań
- Zwiększenie bezpieczeństwa osób poszkodowanych
- Przyspieszenie realizacji działań pomocowych i interwencyjnych
- Utworzenie przyjaznego pokoju przesłuchań

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Systematyczne podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb	9	22,5%
Lepsza komunikacja i szybszy przepływ informacji między przedstawicielami służb	15	37,5%
Zwiększenie dostępności różnych form pomocy dla osób doznających przemocy	22	55%
Lepsza koordynacja działań służb i instytucji	14	35%
Lepsza znajomość lokalnej oferty pomocowej	8	20%
Zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób doznających przemocy	10	25%
Zwiększenie dostępności działań pomocowych dla osób stosujących przemoc	5	12,5%
Lepsze rozpowszechnienie ofert pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie	1	2,5%
Dostosowanie działań do możliwości i uwarunkowań	1	2,5%
Zwiększenie bezpieczeństwa osób poszkodowanych	22	55%
Przyspieszenie realizacji działań pomocowych i interwencyjnych	12	30%
Utworzenie przyjaznego pokoju przesłuchań	1	2,5%
Trudno powiedzieć	1	2,5%
Inne, jakie?	0	0

3.20 Działania dotyczące osób doświadczających przemocy domowej na terenie gminy Grabowo.

Respondenci na zadane pytanie odnośnie działań na rzecz osób doświadczających przemocy w rodzinie na terenie gminy Grabowo w większej liczbie stwierdzili, że należałoby izolować osoby stosujące przemoc – 27 osób (67,5%). Inni natomiast uważają za właściwe działanie leczenie uzależnień osób wplątanych w przemoc – 18 osób (45%). Niewiele mniej osób oznajmiło, iż ofercie pomogłoby zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego – 16 osób (40%). Tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy, również byłoby działaniem trafnym wg respondentów - 10 osób (25%). Ankietowani stwierdzili, że należałoby jednak stworzyć warunki dla osób poszkodowanych, czyli stworzyć mieszkania chronione dla osób potrzebujących – 6 osób (15%) oraz umożliwić uczestnictwo w grupach wsparcia – 4 osoby (10%). Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych było poparte przez 3 osoby (7,5%). W tym pytaniu także można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź.

ODPOWIEDŹ	ODPOWIEDZI	UDZIAŁ
Zwiększenie dostępności do poradnictwa prawnego, socjalnego, terapeutycznego	16	40%
Umożliwienie uczestnictwa w grupach wsparcia	4	10%
Organizowanie ogólnodostępnych akcji społecznych	3	7,5%
Tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy ofiarom przemocy	10	25%
Leczenie uzależnień	18	45%
Izolowanie osób stosujących przemoc	27	67,5%
Tworzenie mieszkań chronionych	6	15%
Inne, jakie?	0	0

4 WNIOSKI

Głównym założeniem niniejszej diagnozy było przedstawienie szeregu problemów związanych z występowaniem zjawiska przemocy w Gminie Grabowo, a przede wszystkim wskazanie kierunków ich rozwiązywania. Oszacowanie i zdiagnozowanie problemów dotyczących przemocy w rodzinie oraz ocena świadomości mieszkańców Gminy Grabowo wobec występujących oznak przemocy była możliwa poprzez przeprowadzenie badań w formie ankiety wśród grupy dorosłych mieszkańców. Zbadanie zjawiska przemocy jest dość trudne. Często bowiem ofiary agresji nie przyznają się do tego, co może być spowodowane między innymi usprawiedliwianiem sprawców, obwinianiem siebie. Niektórzy respondenci jednak przemilczają lub ukrywają zjawisko przemocy w rodzinie, gdyż stanowi ono temat wstydlivy, dlatego też uzyskiwane wyniki badania nie odzwierciedlają w pełni skali zjawiska na terenie Gminy Grabowo. W celu zmniejszenia tych efektów, w badaniu zastosowano pytania dotyczące znajomości przypadków przemocy domowej, osobistych doświadczeń respondentów z przemocą w rodzinie – jako ofiar oraz sprawców. Odpowiedzi uzyskane w badaniu ankietowym tylko wstępnie diagnozują problemy zjawiska przemocy występujące w Gminie Grabowo. Badanie dostarcza podstawowych informacji do planowania kolejnych działań na rzecz wyeliminowania przemocy. Zjawisko wzrastającej liczby osób doświadczających przemocy można rozumieć dwojako. Pomimo coraz większej ilości kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie z każdym rokiem liczba ofiar przemocy wzrasta. Z drugiej jednak strony może dzięki wszystkim tym działaniom podjętym w kierunku upowszechniania form pomocy dla ofiar przemocy oraz tym samym zwiększenia świadomości społecznej na temat omawianego problemu, osoby pokrzywdzone częściej zwracają się o pomoc do różnego rodzaju instytucji. Mieszkańcy gminy wykazują wysoki stopień świadomości społecznej oraz posiadają wiedzę, gdzie mogą szukać pomocy. Powyższe badania wykazały konieczność prowadzenia akcji informacyjnych służących podnoszeniu świadomości mieszkańców.

IV. ANALIZA SWOT SYSTEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Opracowana diagnoza problemu przemocy w rodzinie, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Grabowo.

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Grabowo na lata 2013-2023 uwzględniająca problem rodziny, dziecka a także przemoc w rodzinie. 2. Zjawisko przemocy rozpowszechniane w mediach lokalnych: strona internetowa, ulotki, 3. Funkcjonowanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie (współpraca służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie) 4. widoczne efekty poprawy sytuacji życiowej w rodzinach objętych wsparciem 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zjawisko mocno zakorzenione w obyczajowości, utrwalone i podtrzymywane przez stereotypy 2. Brak zainteresowania programami korekcyjno–edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie (brak środka przymusu) 3. Brak specjalistów pracy z rodziną 4. Obciążenie emocjonalne osób pracujących z rodzinami uwikłanymi w przemoc, zwiększające prawdopodobieństwo wystąpienia wypalenia zawodowego.
Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Stale kształcąca się kadra służb działających na rzecz rodzin 2. Zmiana postaw społecznych , obalanie mitów i stereotypów o tematyce przemocy 3. Zwiększanie działań informacyjnych dot. problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie. 4. Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom uwikłanym w przemoc 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów 2. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc 3. Niski poziom zaufania do instytucji i niechęć do współpracy ze strony rodzin 4. Powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę, będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu.

V. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie poprzez spójne działanie wszystkich służb oraz zminimalizowanie prawdopodobieństwa wystąpienia aktów przemocy poprzez podniesienie świadomości społecznej.

CELE SZCZEGÓŁOWE

1. Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Grabowo.
2. Zapewnienie ochrony i możliwości udzielania wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą
3. Zwiększenie skuteczności działań wobec sprawców przemocy
4. Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie
5. Podnoszenie świadomości społecznej i działania profilaktyczne promujące styl wychowania dzieci bez przemocy

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ NA LATA 2021-2026

1) Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Grabowo

Lp	Zadanie	Działania	Termin	Realizatorzy
1	Zbieranie i analiza danych dotyczących występowania aktów przemocy w rodzinie	- sporządzanie statystyk określających wielkość zjawiska przemocy i ich aktualizacja (sprawozdania, informacje dot. przemocy od poszczególnych instytucji)	2021-2026 każdego roku	-OPS Grabowo -ZI -PP Stawiski i KPP Kolno -GKRPA i PN w Grabowie -Placówki Oświatowe -inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

2) Zapewnienie ochrony i możliwości udzielania wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą

Lp	Zadanie	Działania	Termin	Realizatorzy
1	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego i pomocy materialnej ofiarom przemocy w rodzinie	- prowadzenie pracy socjalnej, -edukowanie ofiar w zakresie przysługujących im praw - udzielanie świadczeń pieniężnych -współpraca z instytucjami z terenu powiatu zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy -bieżąca aktualizacja bazy danych o instytucjach świadczących pomoc rodzinom dotkniętym przemocą i oferowanych formach pomocy.	2021-2026 wg potrzeb	-OPS w Grabowie -PP Stawiski i KPP Kolno -ZI we współpracy z PCPR w Kolnie
2	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	- motywowanie sprawców przemocy do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy, -motywowanie ofiar przemocy do udziału w grupach wsparcia, -motywowanie do korzystania z bezpłatnej pomocy specjalistów PCPR w Kolnie	2021-2026	OPS w Grabowie -PP Stawiski -KPP w Kolnie -ZI we współpracy z PCPR w Kolnie

3) Zwiększenie skuteczności działań wobec sprawców przemocy

Lp	Zadanie	Działanie	Termin	Realizatorzy
1	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> -podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, -inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, -rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie - monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą, - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie, - zbieranie materiałów dowodowych zgodnie z procedurą „Niebieskie Karty”, 	2021-2026 działania ciągłe	<ul style="list-style-type: none"> -OPS Grabowo -ZI -PP Stawiski i KPP Kolno -GKRPA i PN w Grabowie -Placówki Oświatowe -inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie
2	Przeprowadzanie działań motywujących do zmiany zachowań	<ul style="list-style-type: none"> - rozmowy motywujące do zmiany zachowań, - występowanie z zawiadomieniami do prokuratury o podejrzeniu popełnienia czynów określonych w art. 2 § 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, - motywowanie do udziału w działaniach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy - motywowanie do udziału w terapii uzależnienia 	2021-2026 wg potrzeb	<ul style="list-style-type: none"> OPS Grabowo -ZI -PP Stawiski i KPP Kolno -GKRPA i PN w Grabowie -Placówki Oświatowe -kuratorzy -inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

4) Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie

Lp	Zadanie	Działanie	Termin	Realizatorzy
1	Doskonalenie grup zawodowych zaangażowanych w problematykę przemocy w rodzinie	-uczestnictwo w szkoleniach, doradztwie, warsztatach, konferencjach przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskie Karty, (szkolenia wspólne i resortowe), -organizowanie spotkań mających na celu wymianę doświadczeń oraz pomoc w sytuacjach trudnych, posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego/grup roboczych	2021-2026 wg potrzeb	OPS Grabowo -ZI -PP Stawiski i KPP Kolno -GKRPA i PN w Grabowie -Placówki Oświatowe -kurator -inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

5) Podnoszenie świadomości społecznej i działania profilaktyczne promujące styl wychowania dzieci bez przemocy

Lp	Zadania	Działania	Termin	Realizatorzy
1	Edukacja społeczeństwa w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- podnoszenie wiedzy w społeczności lokalnej w zakresie problematyki przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez zamieszczanie informacji na stronie internetowej, rozpowszechnianie ulotek, materiałów edukacyjno – informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie, - prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki w zakresie agresji i przemocy m.in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki, - organizowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży,	2021-2026	-OPS Grabowo -ZI -PP Stawiski i KPP Kolno -GKRPA i PN w Grabowie -Placówki Oświatowe -kurator -inne jednostki działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie

PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU:

1. Spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy dla osób doznających przemocy oraz stosujących przemoc.
3. Podniesienie poziomu wiedzy i zmiana postaw społeczności lokalnej dotyczącej problematyki przemocy w rodzinie.
4. Zintegrowanie i usprawnienie systemu działań instytucji i organizacji działających w obszarze pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
5. Niwelowanie skutków zjawiska przemocy.

Działania zawarte w Programie mogą być aktualizowane oraz uzupełniane o nowe w sytuacjach po dokonaniu diagnozy gminnej w zakresie przemocy lub na wniosek Lokalnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Zmiany w programie podlegają konsultacjom z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz przyjęciu w trybie uchwały przez Radę Gminy.

MONITORING I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitorowanie programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonywania działań oraz bieżącej analizy realizacji poszczególnych celów, ze szczególnym uwzględnieniem osiągniętych efektów.

Instytucje odpowiedzialne za realizację działań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie mają obowiązek prowadzić dane sprawozdawcze z realizacji Programu w zakresie je obowiązującym. Jednostką odpowiedzialną za koordynowanie realizacji programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Grabowie. Informacje z realizacji programu będą przygotowane wspólnie z LZI i przekazywane Radzie Gminy raz w roku w I kwartale roku kalendarzowego.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Głównym źródłem finansowania zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie będą środki gminy oddane do dyspozycji Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Grabowie przeznaczone na działania wyszczególnione w programie. Dodatkowo, niektóre działania z zakresu przeciwdziałania przemocy będą realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Od początku istnienia świata ludzie radzą sobie z bólem i zagrożeniami w różny sposób. Jedni przez atakowanie, inni przez działania mające na celu oddalenie się od źródła zagrożenia. Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nigdy nie powinno mieć miejsca. Nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc w rodzinie występuje od zawsze i nigdy całkowicie nie zniknie. Nie oznacza to jednak, że nie należy podejmować działań mających na celu zmniejszenie tego zjawiska. Wręcz przeciwnie. Trzeba każdego dnia podejmować wysiłek ukierunkowany na zapobieganie temu zjawisku i udzielać wsparcia tym, którym nie udało się tych przykrych doświadczeń uniknąć. Przemoc domowa jest problemem trudnym do zdiagnozowania. Osoby doznające przemocy w rodzinie nie chcą ujawniać problemu, obawiając się reakcji otoczenia, represji ze strony sprawcy, długich i zawiłych procedur prawnych.

Przemoc domowa może pojawić się w życiu każdego człowieka, bez względu na wiek, płeć, poziom wykształcenia czy status materialny. Żaden człowiek nie może być jednak na nią skazany. Przed wykorzystywaniem czy znęcaniem ze strony bliskich osób można się ustrzec między innymi poprzez wczesne reagowanie na pierwsze symptomy kryzysu. Z przemocy można wyjść, trzeba tylko przerwać milczenie, zwrócić się po pomoc do specjalistów i konsekwentnie realizować opracowaną wspólnie z nimi strategię powrotu do normalnego życia. Efektywność działań na rzecz osób doświadczających przemocy jest przejawem współpracy instytucji, którym bliska jest problematyka przemocy w rodzinie.

Realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Grabowo na lata 2021-2026 przyświecać będzie potrzeba pełnego zaangażowania i współpracy wszystkich instytucji, których efektem będzie podejmowanie oddziaływań zarówno na osobę doznającą, jak i stosującą przemoc.